

EEN

De eerste ontmoeting

's Avonds in Wyoming Street strompelde een klinkklare Ier voorbij, een uilskuiken in een narrenpak van vodden en vunzig geitenleer, met woeste bosjes haar die uit zijn oren staken en ogen die nu eens fonkelden als brandende sterren en dan weer stijf gesloten waren in een soort van extase, hij slingerde en wankelde op kapotte laarzen als een uit zijn krachten gegroeid kind in een nachtmerrie, als een enorm uitgekotst achterlijk kind, en hij prees zijn waren aan met een lieflijk, kristalhelder deuntje:

Aaarr-dappelen?

Hete aaarr-dappelen?

Hete aaarr-dappelen voor een pennyyy?

Zijn liedje golfde door de gure, kale straat en kwam kabbelend weer terug, en klonk ook wel als muziek in de oren, maar hij had helemaal geen aardappelen. Tom Rourke draaide zich om en keek hem na, vervuld van intense gevoelens. Een ouwe gek in de bergen, van god en mensen verlaten – was dat zijn fokking voorland?

Het was weer oktober. Rourke zelf naderde Wyoming Street op dit avondlijk uur elegant in zijn bezopen kloffie. Al negen jaar beklom hij deze flauwe helling en er was hem nooit één medaille voor op de borst gespeld. In de avondzon gloeide de East Ridge donkergoudkleurig en een lompe wind die over de toppen kwam aanwaaien bracht nieuws van de winter. Hij keek met ontzetting naar het bovennatuurlijke licht. Vastberaden stapte hij tegen de kille wind in. Hij klaagde honderduit. De mogelijkheid van een God wees hij andermaal van de hand. Zijn lichaam was een en al spanning en zijn geest waaide waarheen hij wilde. Hij werd nu eens deze kant op geslingerd en dan weer die. Hij was wandelend onheil. Hij liep onder het sterrenbeeld Weegschaal. Hij moest het er allemaal maar mee doen, met de hele klerezooi. O, hij brak zichzelf af in heftige tirades en smeed zichzelf voortdurend verse beschuldigingen voor de voeten. Maar er waren ook dromen van een vlucht: op een goeie dag zou je op een prima paard zuidwaarts kunnen rijden naar de Monida-pas.

De waarheid gebiedt te zeggen dat hij wel vaker een beetje gammel was als het begon te schemeren, dan kon het

met zijn stemming alle kanten op, maar vanavond was er meer aan de hand. Op een of andere manier begonnen zijn dromen contouren en gewicht te krijgen en de woelingen die hij vanbinnen voelde hadden iets dreigends, alsof hem een zeker noodlot wachtte.

Het spookachtige gefluit van een trein die op het rangeerterrein van de Union Pacific aankwam, galmde door de nacht en hij sidderde alsof zijn hele leven gierend uit de rails liep.

Ter hoogte van Main Street was de duisternis gevallen. Hij wipte bij de Board of Trade naar binnen voor een consult. Hij nam een glas whiskey en een bier. Het eerste sloeg hij achterover, het tweede dronk hij met kleine teugjes. Zijn opspelende zenuwen legden het snel af tegen kalmte en vastberadenheid. Hij herpakte zich daadkrachtig. Hij haalde een schrijfblok en een potlood tevoorschijn. Hij keek naar de lange spiegel achter de bar en richtte zich, zonder zich naar hem toe te draaien, tot Patrick Holohan, uit Eyeries, graafschap Cork, mijnwerker in de Whistlermijn –

Doel: trouwen, zei hij.

Holohan op zijn beurt keek behoedzaam in de spiegel –

Wat zeg je daar, Tom?

Dat maak je meteen in het begin duidelijk. Gelijk open kaart. Laten zien dat je geen fokking spelletje met haar speelt. Maar zeg's, hoe heet ze?

Met aangeboren schuchterheid schoof Holohan een brief naar hem toe. De vochtige, rafelige trillingen op zijn adem gaven aan dat hij uiteindelijk wel de tering zou krijgen. Tom Rourke vouwde de brief open en las hem vluchtig – je moest in dit vak wel een hart van steen hebben – en hij begon vlotweg te schrijven.

Dit is nog maar een opzette, hè, zei hij. Kijken of we bij benadering de juiste toon weten te treffen. Dat meisje een beetje geruststellen.

Momenten verstreken terwijl hij rustig verder schreef. Toen hij even opkeek, op zoek naar een woord, zag hij Pat Holohan schuld bewust in de spiegel naar hem kijken. Hij las angst in zijn ogen, angst dat er misschien wel enig geluk voor hem in het verschiet lag.

Beste Miss Stapleton – Rourke las het nu hardop voor – of Margaret, als ik zo vrij mag zijn. Het is mijn enorme geluk vandaag in de gelegenheid te zijn u te schrijven, en ik mag deze brief dan misschien wel niet eigenhandig schrijven, de woorden zijn wel degelijk van mij, en ik meen ze stuk voor stuk in volle ernst.

Ja, geweldig, Tom, zei Holohan, en zijn trekken ontspanden. Zo gaat-ie goed.

Ik schrijf u in de hoop, Margaret, zo wanhopig als het misschien overkomt, dat u een reis vanuit uw huidige situatie in Boston naar het westen zou willen overwegen om u hier bij mij te voegen in de welvarendste stad die op dit hoge plateau te vinden is.

Op dit hoge fokking wat?

Op deze hoge berg, Pat.

Hij dronk zijn bier op en gebaarde dat hij nog een glas whiskey wilde. Dat sloeg hij achterover zodra het voor hem was neergezet. Hij draaide het potlood verfynd tussen zijn vingers –

Hoe staat je gezondheid ervoor, Patrick?

Holohan keek naar de akelige glooiingen van zijn lijf, kauwde op zijn onderlip en legde een hand op zijn gezwollen buik –

Ja, Jezus, zei hij.

Tom Rourke zette het potlood weer op het papier –

Mijn doel, Margaret, is trouwen, en ik wens hier te verklaren dat ik zo gezond en gretig ben als willekeurig welke andere man, gegeven althans de gebruikelijke tegenslagen die een leven van hard werken met zich mee kan brengen.

Hij had het in zich om anderen te helpen. Hij verdiende er niet meer mee dan wat handgeld voor drank en dope. Hij had al de nodige beklagenswaardige figuren aan de vrouw gebracht. Lammen, kreupelen en stommen, mannen met hazenlippen en mannen met glazige ogen die stemmen hoorden in de nacht – op het witte vlak van een vel papier konden ze allemaal mooi genoeg worden afgeschilderd. Discretie, fantasie en een zorgvuldige formulering, meer had je er niet voor nodig.

Denk je dat ze eventueel zou komen, Tom?

Dat lijkt me heel wel mogelijk.

Maar denk je dat ze weet wat ik er voor een ben?

Da's moeilijk op te maken uit een handjevol brieven. Misschien dat ze genoeg weet om het erop te wagen. We hoeven er alleen maar voor te zorgen dat je oprecht overkomt, en niet uit op alleen maar dat.

Holohan bloosde als een jonge knaap en leegde zijn glas. Hij maakte een gebaar naar de barkeeper en een tweetal whiskeys werd voor hen neergezet. De mannen sloegen ze achterover en namen eerst zwijgend en toen met steeds warmere gevoelens hun potsierlijke situatie in ogenschouw.

In Galena Street liep hij weer de staties van het kruis. De elektrische lantaarns verspreidden een treurige gele gloed boven de zwalkende horden, en de meisjes van plezier somden luidkeels en tot in de meest schaamteloze details op wat voor arrangementen ze allemaal te bieden hadden. En dat in zeven talen. Het was nog verder afgekoeld en hun woorden galmden hoog in de onbestendige lucht. Tom Rourke baande zich een weg door de straat en meed de modderigste stukken om zijn geelbruine Colchester-laarzen zo veel mogelijk te ontzien. Hij ontzegde zichzelf dit seizoen de lichamelijke verlossing van de peeskamertjes en negeerde met een bijna priesterlijke minachting de flitsende dijen en

kreunende lippen van de aangeboden waren. Zijn zenuwen begonnen trouwens hoe dan ook weer op te spelen. Toen hij Broadway op liep was er weer dat vreemde gevoel dat hem iets duidelijk zou worden, alsof hij op een of andere manier een helderziende blik had. Er was het gefluister van een voorspelling, al kon hij het niet woordelijk verstaan. Hij geloofde in boodschappen, tekenen, geheimzinnige voorbodes, en toen hij langs het Southern Hotel liep flakkerden de lampen in de eetzaal, doofden en floepten weer aan, alsof er naar hem geknipoogd werd.

Zeker fokking weten dat hij vanavond niet uitging. Hij wipte even bij de Pay Day naar binnen maar alleen voor een hartversterkertje. Hij stond aan de koperen stang en voelde zich getroost door zijn laarzen, die stijlvol op enkelhoogte gesneden waren. Hij nam een klein glaasje whiskey dat hij heel verstandig met een scheutje spuitwater achteroversloeg. Hij dacht fok it en richtte zijn aandacht weer op de spiegel achter de bar voor een onopvallende inspectie –

Zijn slappe vilthoed stond in een weemoedige hoek op zijn hoofd, hij had zijn jekker van mosgroene tweed aan op een zwart katoenen overhemd, en in zijn ogen glinsterde vagelijk de lyrisch poëtische gloed van een vroege dood: hij was tevreden met wat hij zag. Hij voelde aan zijn Barlow-knipmes in de ene zak en zijn dope in de andere en was gerustgesteld.

Het enige wat hij van het leven verlangde, was rust en stilte. In dit oord kon je beide wel vergeten. In de mijnen wisselden de avond- en de nachtploeg elkaar af en in de Pay Day steeg de stemming: het zou niet lang meer duren of alle remmen gingen los, maar de magere gestalte van Tom Rourke stond ineengedoken aan de bar, alsof hij niet bij die schorre, joelende meute hoorde. Hij stond op een zekere artistieke afstand van het rumoer, was hoe hij het voelde.

Hij wipte binnen bij de Collar & Elbow en verkocht een achtste dope aan Jeremiah *The Chin* Murphy. Hij wipte binnen bij de Graveyard en sloeg een glaasje achterover met Danny *The Dog-Boy* die stierf van de pijn op de borst, werd hem toevertrouwd, al was Dog-Boy inmiddels al meer dan twintig jaar stervende. Hij was halverwege een glas krachtig Duits bruin bier in de Alley Cat en stond net na te denken over de dood en de poëtische drang van de jeugd toen hem te verstaan werd gegeven dat hij daar niet langer getolereerd kon worden vanwege onnoemelijke wandaden in het verleden: een zoveelste dwaling van wat het recht werd genoemd maar wat eigenlijk fokking krom was.

Hij liep nu door Granite Street – de staties – en de kroegen knarsten en kraakten in de nacht en je kon het ze niet euvel duiden. Zelfs in het huidige moment had het allemaal iets uitgesproken spookachtigs. De stad was nog maar kort geleden uit de grond gestampt, maar het wemelde er al van de geesten, Tom Rourke zag ze wel, her en der tussen de daken, en hij groette ze.

Ergens rond middernacht, in de Big Stope Bar, raakte hij zijn mes kwijt aan een vulkaan van een vent uit Manchester genaamd *Shovel* Burgess en kreeg hij een stomp op zijn neus, die meteen theatraal begon te bloeden. Vervolgens werd hij door een Chinees weggejaagd bij een opiumkit op de Chicken Flats vanwege geld voor dope dat hij verschuldigd was, maar had uitgegeven aan Colchester-laarzen. Hij rookte wat van het magere voorraadjje dat hem nog restte in een achterkamer vol glanzende Portugezen op Nanny Goat Hill en ervoer de waarheid en majesteit van God de Almachtige in het hier en nu van de bedwelmende nacht.

Ooit had hij rotsvast geloofd dat liefde hem zou redden maar nu had hij zijn twijfels. Hij wist nog niet eens van haar bestaan, laat staan dat hij zou weten dat ze al uit de trein

was gestapt en de eetzaal van het Southern Hotel al had verlaten en dat ze inmiddels was aangekomen in een splinternieuw huis in de bovenstad.

Hij wipte weer binnen bij de Board of Trade. Hij dronk in alle rust een flesje stout om bij zijn positieven te komen. De ambiance stond hem niet aan. Te veel Ieren. Er waren er zo langzamerhand tienduizend en die maakten met z'n allen een enorme puinhoop van de stad. Een man, ook uit Cork, die aan zijn westelijke elleboog stond te drinken boog zich naar hem toe. Aan zijn accent te horen kwam hij meer uit de buurt van Bantry –

Heb je het al gehoord van *Two-Bit* Billy?

Heeft zijn eigen tenen d'r af geknald, declameerde Tom, in de Alley Cat.

Niet naar wat ik gehoord heb. Het was in de Big Stope. Ik heb er ooggetuigen over horen praten. *Two-Bit* is al sinds maart niet meer welkom in de Alley Cat. Hij drinkt meest met de Finnen in de Helsinki-bar.

Sinds wanneer is dat?

Sinds maart! Ze dronken op Saint Urho. Die klojo die de sprinkhanen uit Finland heeft verjaagd.

En *Two-Bit* deed daaraan mee?

En *Two-Bit* deed daaraan mee. Hij is een gezelligheidsmens.

En waar zijn die sprinkhanen gebleven?

We beginnen een beetje af te dwalen, jongen. De tenen van de rechter- of de linkervoet naar wat jij gehoord hebt?

Wat maakt het uit, vriend?

Het enige wat ik wil zeggen is je staat daar als fatsoenlijke mijnwerker in de hoop dat je rustig je glas kan drinken en opeens vliegen de tenen je godverdomme om de oren. Dat is een grof schandaal, kan me niet schelen in welke klo-tetent het was.

Hij wipte binnen bij het Southern Hotel. Hij wipte binnen bij de Cesspool. Hij liep met een wijde boog om de Original Bucket of Blood heen, die alleen voor krantenmensen en toeristische types was, was zijn mening. Hij ontzegde zichzelf wederom de hoerenkasten, hoewel hij wel even overwoog om Beierse Greta in de Black Feather een aanzoek te doen. Het was drie uur 's nachts. Hij dronk en rook en liep. Toen daalde de zwarte nevelsluier neer. De muziek hield op. Hij voelde zich opeens gedragen. Verheven. Hij hing goddomme in de lucht. Hij werd de Open-All-Night uit gedragen en met zijn kont naar beneden op straat gedeponeerd. Op handen en knieën kroop hij naar de overkant. Van enige waardigheid was nauwelijks nog sprake. Hij kwam met zwaarvoedige onzekerheid overeind en strompelde weg, de nacht in, de geweldige last van de jeugd nog altijd op zijn schouders.